

Bohoslužby Mělník 15. 4. 2018

Neděle Misericordias Domini – Milosrdenství Hospodinova je plná země Ž 33,5 Miroslav Erdinger

Introit: Ž 33, 1-5

¹Veselte se, spravedliví, v Hospodinu,

upřímným sluší chvalozpěv!

²Oslavujte Hospodina na citeru,

na desetistrunné loutně mu zahrajte.

³Zapívejte mu novou píseň,

hrajte krásně a hlasitě!

⁴Hospodinovo slovo je přímé,

veškeré jeho dílo trvalé.

⁵Spravedlnost a právo miluje,

Hospodinovy lásky je plná zem!

Čtení: Jan 10, 11-18

¹¹Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř za ovce pokládá svůj život. ¹²Nádeník ale není pastýř a ovce mu nepatří; když vidí přicházet vlka, opouští ovce a utíká. Když se pak vlk vrhá na ovce a rozhání je, ¹³nádeník utíká, protože je nádeník a na ovcích mu nezáleží.

¹⁴Já jsem dobrý pastýř. Znáám své ovce a mé ovce znají mě, ¹⁵jako mě zná Otec a já znám Otce; a pokládám svůj život za ovce. ¹⁶Mám však i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uслыší můj hlas, a tehdy bude jedno stádo a jeden pastýř.

¹⁷Otec mě miluje, protože pokládám svůj život, abych ho zase přijal. ¹⁸Nikdo mi ho nebere, sám ho pokládám. Mám moc ho položit a mám moc ho zase přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce.“

Text: Kaz 2, 12-17

¹²Zaměřil jsem se na to, abych posoudil moudrost a také hloupost a třeštění. (Co asi zmůže králův následník? Ne více než jeho předchůdci!) ¹³Viděl jsem, že moudrost je lepší než hloupost, tak jako je světlo lepší než temnota.

¹⁴„Moudrý má oči otevřené,

hlupák však bloudí v tmách.“

Nyní ale sám poznávám, že stejný osud čeká oba dva! ¹⁵Čeká-li mě i hlupáka týž osud, říkám si, nač je mi vůbec tolik moudrosti? A tak jsem usoudil, že i to je marnost.

¹⁶Po moudrém ani hloupém památka nepotrvá věčně. Vše minulé se v budoucnu zapomene – jak moudrého, tak hlupáka čeká smrt. ¹⁷Proto mě omrzela tento život; nelíbí se mi vůbec nic pod sluncem. Všechno je marnost a honba za větrem!

Milé sestry, milí bratři,

vytvořil jsem si kdysi takový slogan: „Rodíme se do života, ale zároveň se rodíme do smrti. Avšak nerodíme se pro smrt, ale rodíme se pro život.“ A k tomu ještě jiný slogan jedné ředitelky hospice: „Mám pro vás dvě zprávy. Ta první: Teď právě všichni umíráte. A ta druhá? Teď právě všichni žijete.“ A do toho vstoupí Kazatel: „Moudrý umírá stejně jako hlupák“ Ale, a to už zase přidávám já: „Moudrý nežije stejně jako hlupák.“ Protože moudrý ví, že se rodíme pro život, i když jednou umřeme. A také ví, že teď právě žijeme, i když také umíráme. Kde, nebo v čem je rozdíl?

Pro moudrého je smrt motivací pro tento život a branou k novému, věčnému životu. Motivací ne k využívání, ani ne ke zneužívání a také ne k přežívání, ale k prožívání darovaného času. K tomu moudrý nepotřebuje kdovíjaké vzdělání, protože moudrost neznamená vzdělání, jako hloupost neznamená nevzdělání. Vzdělání nedělá člověka lepším a nevzdělání nedělá člověka horším, zatímco moudrost dělá člověka lepším a hloupost dělá člověka horším. Moudrý člověk zvažuje svá slova, jejich dopad. Moudrý člověk nerozdmýchává spory, není ješitný. Nedomnívá se, že život půjde podle něho. A když tomu tak není, tak se nehněvá na druhé a jejich moudrost, ale zlobí se sám na sebe. Moudrý člověk ví, že od své podstaty není dobrý, ale stará se o to, aby dobrým byl. Ptá se, co dělá jeho, naše jednání dobrým? Odpověď je jednoduchá, její naplňování je však velmi náročné. Totiž podporovat lidský život, zachraňovat lidský život, podporovat lidskou důstojnost, kvalitu života. Co říká významná starozákonní postava Job, když bilancuje svůj život? Co ho dělalo dobrým? „Čí ucho o mně slyšelo, ten mi blahořečil, a oko, které mě vidělo, svědčilo pro mě. Že jsem utištěného zachránil, když volal o pomoc, i sirotka, který neměl, kdo

by mu pomohl. Žehnání hynoucího se snášelo na mne, a srdce vdovy jsem pohnul k plésání. Oblékal jsem spravedlnost, to byl můj oděv... Slepému jsem byl okem a kulhavému nohou, ubožákům jsem byl otcem..." Moudrý muž ten Job, protože jeho moudrost mu umožňuje být dobrým. Nevíme, jak na tom byl se vzděláním a jak vidíme, není to podstatné. „Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce,“ modlí se žalmista. Moudré srdce, to je srdce milující, to není srdce vypočítavé ani ješitné ani závistivé. Taková moudrost přináší dobrý užitek. Jedna z definic moudrosti říká, že „moudrostí se obvykle rozumí shrnující a praktické rozumění světu i člověku, zároveň svrchované i taktně skromné, jež dává jistotu v rozhodování a jednání. K moudrosti nutně patří rozvaha, zkušenost a odstup od bezprostředních podnětů a okolností.“ Tedy moudrý člověk nejedná v afektu, nechává si časový i mentální odstup od podnětů, rozhoduje i jedná uváženě, nejedná pudově. Je zřejmé, že být moudrým není vůbec jednoduché. Vlastně je to dost námaha.

Zatímco hlupák se tolik nenadře. Tak říkajíc nejde proti sobě. Asi by nebylo příliš složité popisovat hlupáka. Řekněme jen, že stojí na druhém pólu života. A ve výsledku? Moudrý umírá stejně jako hlupák. Ale zopakujme: Moudrý nežije jako hlupák. Jeho život je určován vědomím konce. A to člověka motivuje, to ho vede k prožívání života. Na scénu vstupuje vědomí, že zde jednou něco zanechá a je důležité, co to bude. Tedy v rámci životní moudrosti zanechat po sobě nějaký odkaz, něco, v čem by mohli další generace pokračovat. Ovšemže je zde nebezpečí, že v tom pokračovat nebudou nebo že to vše bude jinak a dílo bude ohroženo. A tu moudrost řekne, že to nemůže být argument pro pasivitu. Nelze si říci: „O nic se nebudu snažit, stejně bude všechno jednou jinak.“ To je rezignace, ne-li lenost a ne-li tedy ona hloupost. Máme to, milé sestry a milí bratři, pod nosem. Když naši předkové postavili náš kostel, nestavěli ho jen pro sebe. Stavěli ho pro další a další generace a tedy také pro nás. Neměli žádnou jistotu, že o to dílo bude jednou někdo pečovat. Vše může být ohroženo. Co i v takové nejistotě nám zanechali? Nejen velkolepé dědictví své víry a lásky a statečnosti a moudrosti, ale také odpovědnost za to dílo. Na nás je, abychom o to dědictví, nechceme-li odkaz předků víry zakopat, pečovali. Moudře pečovat, řekne víra. A jen pošetilec a hlupák, který chodí ve tmě, řečeno slovy Kazatele, o to nebude

dbát. Ti předkové nám totiž nezanechali jenom kamenné nebo cihlové zdi, dřevěné trámy, krytinu na střeche a čtvery dveře. Oni nám tím něco sdělili. Třeba to, že dveřmi se vstupuje do Hospodinova domu, jako se před tisíciletími vstupovalo do chrámu Šalomounova. Tedy křesťanské pokračování, navázání na judaistickou tradici. Zástup svědků víry a my v něm. Úžasné. A střeche, která dotváří ten intimní prostor pro společenství víry, pro zvěstování Božího milosrdenství, která zabraňuje dešťům, aby ten prostor zničily. A fasáda? To je takové misijní pole. To je také způsob, jak působit v sekulárním světě. Vizualní sdělení: zde žije církev a žije živě a radostně. Zde je zvěstována naděje proti beznaději, radost proti smutku, láska proti nenávisti, pravda proti lži. Moudrý člověk o to vše bude moudře pečovat a to pečování se mu stane součástí cesty víry. A na té cestě radost a naděje a přátelství a – sestry a bratři. Ovšem hlupák tím pohrdne. Také si půjde svou cestou. Co na ní bude? Tak docela na to neumím odpovědět.

Také tak může být z moudrosti větší užitek než z bláznovství, také tak může být větší užitek ze světla než ze tmy. Dostáváme se k tomu užitku největšímu. „Já světlo na svět jsem přišel, aby nikdo, kdo ve mně věří, ve tmě nezůstal.“ Ano, to jsou slova Krista Pána. Moudrost a světlo, bláznovství a tma. Moudrost není dědičná, moudrost není konto v pozůstalosti nebo stodola, dům. Moudrost je veličina nestálá. O moudrost je nutné stále usilovat. Bez Krista to však nejde. Aby se stala součástí lidského života, potřebuje ono Kristovo světlo. Noc jako den svítí, temnota je jako světlo. To světlo ve tmě svítí a tma ho nepohltí. Minulou neděli jsme si to Kristovo světlo, světlo vzkříšení, světlo nového života připomínali a z něho se zde společně radovali.

Celá kniha Kazatel je sebereflexí autora. Přemýšlí o sobě, hledá, co je v životě nosné, podstatné, trvalé. Na jedné misce vah je položeno závaží moudrosti, světlého prvku lidské existence. To závaží je těžší než závaží na druhé misce vah, kde je pomatenost, která lidskou mysl zatemňuje. Kazatel se v té sebereflexi stále znova ptá, jaká je výhoda moudrosti oproti bláznovství. Co je přidáno a co oproti hlupáku moudrý získá navíc? Co mu zbyde, zůstane v závěru života?

Ta odpověď je ohromující. Po tom všem, co jsme si o moudrosti řekli, jaká je to námaha, jaký je to stálý pohyb, prožívání, hledání světla ve tmě, najednou čteme, že „...po moudrém ani po hlupákovi nezůstane památka navěky...moudrý umírá stejně jako hlupák.“ Tak k čemu to všechno bylo? Jaký to mělo smysl? „Pojal jsem nenávisť k životu, zošklivilo se mi, co se pod sluncem děje. To vše je absurdita, pomíjivost a honba za větrem.“ Takové zklamání ten Kazatel prožívá. Žádná odměna za moudrý život, hlupák skončí stejně. Nespravedlnost. Nenávidím takový život, vykřikne Kazatel. A co my? Co na to řekneme my? Jak se k takovému vyústění postavíme?

„Já jsem dobrá pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce...Já jsem dobrý pastýř. Znáám své ovce a ony znají mne ... Uslyší můj hlas a bude jedno stádo a jeden pastýř,“ slyšeli jsme ve čtení slova Ježíše Krista. Milé sestry a milí bratři, náš život, naše usilování o moudrost, naše všelijak složité cesty moudrosti proti lidské hlouposti a lidské pošetilosti nekončí a neskončí v marasmu. Dobrý pastýř jim dá poslední smysl. Dobrý pastýř, Ježíš Kristus, náš Spasitel a Pán, nás jednou pozve a přijme do svého ovčince. Ne, nemusíme nenávidět život, nemusíme se bát hlupáků a pošetilců, nemusíme jimi pohrdat a ani to nedělejme. Jsou také Božím stvořením, jako my jsme Božím stvořením. Nepovyšujme se nad nikoho, ani nad ně. To není cesta moudrosti. Podle jakých kritérií bychom se rozhodovali a hodnotili? Podruhé musím říci, že na to neumím tak docela odpovědět. Co ale zcela jistě vím a čemu věřím je, že život nemusíme nenávidět, naopak život můžeme milovat a podporovat ho. Protože je to život, Kristovou obětí na kříži vykoupený a u Kristova prázdného hrobu opět narozený. Život každého z nás. Milosrdenství Hospodinova je plná země. Buď Bohu za to čest a sláva navěky. Amen

Poslání: 1. Petr 2, 21-25

²¹Vždyť právě k tomu vás povolal!

Sám Kristus trpěl za vás, a tak vám dal příklad, abyste šli v jeho šlépějích:

²²„On se nikdy nedopustil hříchu

a v ústech neměl žádnou lest.“

²³Když ho uráželi, neodpovídal, když trpěl, nehrozil, ale ponechával vše Tomu, který soudí spravedlivě. ²⁴On sám na svém těle vzal naše hříchy na kříž, abychom zemřeli hříchům a ožili spravedlností. Jeho rány vás uzdravily! ²⁵Byli jste přece jako bloudiví ovce, ale teď jste se vrátili k Pastýři a Strážci svých duší.